

Správa zo zahraničnej pracovnej cesty

Podujatie: **XXVII. zasadnutie EPRA**
Dátum podujatia: **14.5.– 16.5.2008**
Miesto: **Riga**
Krajina: **Lotyšská republika**
Zúčastnení za Radu: **Valéria Agócs - predsedníčka Rady**

Zúčastnení za Kanceláriu Rady: **Luboš Kukliš - riaditeľ Kancelárie Rady**
Miroslav Lukáč - LO
Barbora Paulínyová – PKO
Juraj Polák - PKO

Program 27. zasadnutia EPRA bol ako obvykle rozvrhnutý do troch dní. Prvý deň stretnutia sa delegáti jednotlivých krajín stretli pri slávnostnom privítaní usporiadateľa. Nosná časť zasadnutia EPRA sa konala dňa 15.5.2008. V úvode tohto dňa prebehlo plenárne zasadnutie, predmetom ktorého bola aktuálna téma mediálnej gramotnosti. Po prezentácii vybraných zástupcov regulačných orgánov a následnej diskusii pokračoval v poobedňajších hodinách program zasadnutia v troch samostatných pracovných skupinách, ktoré pracovali a diskutovali simultánne. Posledný deň prebehlo plenárne zasadnutie, ktorého téma bola „must carry“ nástroje, ich uplatňovanie a význam.

Súhrnné informácie z plenárneho zasadnutia ohľadne mediálnej gramotnosti:

Na zasadnutí dňa 15.05.2008 bola otváracou témou mediálna gramotnosť.

1. Mediálna gramotnosť a Európa – Iniciatívy na úrovni EU a Rady Európy

Mediálna gramotnosť a EU

Európska komisia má viac ako desaťročnú históriu v angažovaní sa v oblasti mediálnej gramotnosti. Za prvé kroky vo vzdelávaní k mediálnej gramotnosti možno považovať *White Paper of 1995: Výučba a učenie sa: Smerom k učiacej sa spoločnosti*, po ktorom nasledoval akčný plán *Učenie sa v spoločnosti informačného veku*. Rozhodujúcim medzníkom v oblasti internetovej gramotnosti bolo prijatie akčného plánu *Bezpečnejší internet*, ktorý podporoval bezpečnejšie používanie internetu a boje s ilegálnymi a škodlivými obsahmi na globálnej sieti. V súčasnosti tiež Európska komisia predstavila rozhodnutie o viacročnom programe Spoločenstva na ochranu detí používajúcich internet a iné komunikačné technológie. Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o ochrane neplnoletých osôb sa taktiež zaoberá mediálnou gramotnosťou. Nedávno schválený text *Smernice o audiovizuálnych mediálnych službách* tiež obsahuje v úvodných

ustanoveniach zmienku o mediálnej gramotnosti (ustanovenie 37) a v článku 26 ustanovuje povinnosť pre Európsku komisiu skúmať úroveň mediálnej gramotnosti v členských štátoch. Posledným medzníkom v oblasti mediálnej gramotnosti zo strany Európskej únie v súčasnosti bolo prijatie Komuniké Európskej komisie v decembri 2007 nazvané *Európsky prístup k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí*, v ktorom Komisia odporúča členským štátom:

- povzbudzovať authority v oblasti regulácie audiovizuálnej a elektronickej komunikácie, aby boli viac zainteresované a viac spolupracovali v zlepšovaní rôznych úrovní mediálnej gramotnosti
- podporovať systematický výskum, pravidelné sledovanie a správy o rôznych aspektoch a dimenziách mediálnej gramotnosti
- vytvoriť a zaviesť pravidlá chovania a koregulačnú štruktúru spolu so všetkými zainteresovanými stranami na národnej úrovni a podporovať samoregulačné iniciatívy

Politika Rady Európy: dôraz na internetovú gramotnosť

V kontraste s Európskou úniou sa politika Rady Európy zdá byť viac zameraná na internetovú gramotnosť. Koncom roka bola spustená online hra pre deti o bezpečnom surfovaní na internete. Taktiež bola vydaná *príručka internetovej gramotnosti*, ktorá je opisovaná ako sprievodca pre rodičov, učiteľov a mladých ľudí s praktickými tipmi a návrhmi pre aktivity v triede a pre získanie čo najviac pozitívneho z internetu. V roku 2006 Rada Európy prijala *Odporúčanie na posilnenie postavenia detí v novom informačnom a digitálnom prostredí*.

2. Definovanie mediálnej gramotnosti

Hoci sa výskyt pojmu „mediálna gramotnosť“ v kontexte mediálnej regulácie zvyšuje, mediálna gramotnosť nie je právny pojem a preto nie je definovaný v právnych predpisoch z mediálnej oblasti. Nie je jedna všeobecne uznávaná definícia, hoci sa zdá, že v určitých bodoch definície existuje všeobecná zhoda. Na rozdiel od komplexnej a zložitej definície, ktorá sa vyskytuje v komuniké európskej komisie *Európsky prístup k mediálnej gramotnosti*, existuje stručnejšia a lepšie formulovaná definícia od Sonii Livingstone „*schopnosť získať, analyzovať, zhodnotiť a vytvoriť informáciu v rozmanitých kontextoch*“ alebo jemne zmenená verzia britského Ofcomu „*schopnosť získať, porozumieť a vytvoriť správy v rozmanitých kontextoch*“

Prieskum medzi členskými štátmi Epra ukázal, že regulačné orgány väčšinou neprijali konkrétnu definíciu mediálnej gramotnosti. Medzi tieto štáty patrí napríklad Maďarsko, Cyprus, Portugalsko, Malta a Švédsko. V niektorých štátoch alebo regiónoch sa používajú príbuzné termíny ako napr. „*vzdelávanie v komunikácii*“, „*mediálne vzdelávanie*“, „*digitálna gramotnosť*“. Regionálne regulačné orgány v oblasti médií v Nemecku rozumejú pod pojmom mediálna gramotnosť „*kompetentné, kritické a uvedomelé zaobchádzanie s médiami a znalosť rizík pri vnímaní médií*“. Regulačný orgán pre televíziu a rádiá v Izraeli (Second Authority for Television and Radio) ako aj

Nórsky mediálny orgán stavajú pri mediálnej gramotnosti na štyri základné body spomenuté v definícii Sonii Livingstone.

3. Podpora mediálnej gramotnosti ako zákonná povinnosť regulačných orgánov

Z 26 odpovedí na dotazník ohľadom mediálnej gramotnosti vyplýva, že iba britský Ofcom a 14 regionálnych regulačných orgánov v Nemecku (Landesmedienanstalten) majú zákonnú povinnosť podporovať mediálnu gramotnosť. Mediálna gramotnosť sa však vo zvýšenej miere stáva formálnou stránkou činností ostatných regulačných orgánov. Napríklad v Írsku je v súčasnosti v legislatívnom konaní zákon o vysielaní, podľa ktorého by mala nová írsky regulačná autorita mať zákonnú povinnosť v podporovaní mediálnej gramotnosti. O obdobnom legislatívnom zámere sa momentálne uvažuje aj vo Francúzsku. Niektoré regulačné orgány (Bulharsko, Francúzsko, Izrael a Malta) uviedli v dotazníku, že hoci v súčasnosti nemajú priamu zákonnú povinnosť podporovať mediálnu gramotnosť, táto povinnosť im nepriamo vyplýva z iných zákonných úloh týkajúcich sa zväčša obsahovej stránky televízneho a rozhlasového vysielania. Ďalšie regulačné orgány niektorých krajín (napr. Maďarsko, Litva, Česká republika, Rumunsko) uviedli, že hoci nemajú zákonnú povinnosť podporovať mediálnu gramotnosť, venujú sa tejto činnosti na dobrovoľnej báze. V niektorých krajinách sú ustanovené ad hoc komisie, často pod kontrolou Ministerstva kultúry. *Mediálna rada pre deti a mladých* v Dánsku sa venuje používaniu internetu deťmi, v Belgicku existuje *Rada pre mediálne výchovu* a v Slovenskej republike je to *medzirezortná odborná komisia pre mediálnu výchovu*, ktorá je poradným orgánom Ministerstva školstva. Vo Švédsku nemá na starosti mediálnu gramotnosť žiadny orgán, keďže sa o podporu mediálnej gramotnosti stará školský systém.

4. Zamerania sa na úlohu regulačných orgánov v podporovaní mediálnej gramotnosti

Väčšina regulačných orgánov uviedla v dotazníku, že podporuje konkrétne iniciatívy zamerané na zvyšovanie mediálnej gramotnosti (napr. Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Luxembursko, Francúzsko, Maďarsko). Niektoré krajiny tiež podporujú povedomie o potrebe mediálnej gramotnosti (Litva, Rumunsko, Španielsko (Catalonia a Navarra)). Iné krajiny vykonávajú výskumy v oblasti mediálnej gramotnosti (Izrael, Nórsko, Portugalsko).

Medzi ďalšie činnosti, ktoré uviedli niektoré krajiny v dotazníku patrí:

- rozvíjanie ukazovateľov mediálnej gramotnosti
- určovanie alebo koordinovanie hlavných zásad v oblasti mediálnej gramotnosti
- navrhovanie kódexov aplikovaných v oblasti mediálnej gramotnosti
- navrhovanie odporúčaní
- organizovanie workshopov a seminárov v oblasti mediálnej gramotnosti

5. Financovanie činností súvisiacich s mediálnou gramotnosťou

Podľa dotazníku regulačné orgány väčšinou nedostávajú extra prostriedky na financovanie činností súvisiacich s mediálnou gramotnosťou. Ich príjmy väčšinou pochádzajú zo štátneho rozpočtu alebo sú odvodené od držiteľov licencií alebo z poplatkov za licencie. Avšak napr. v Španielsku (Katalánsko) sú činnosti súvisiace s mediálnou gramotnosťou financované samotnou Katalánskou Radou pre vysielanie pričom ide o podstatnú sumu (cca 70 000 EUR). Vo Veľkej Británii činnosti Ofcomu súvisiace s podporovaním mediálnej gramotnosti sú z časti financované grantom z Rezortu pre kultúru, médiá a šport. Ďalšia časť financovania je odvodená od držiteľov licencií na vysielanie.

6. Partnerstvo s ostatnými orgánmi pri podporovaní mediálnej gramotnosti

Mediálna gramotnosť je viacvrstvový koncept, ktorý obsahuje požiadavky na technické, spoločenské a kultúrne schopnosti jedinca. Z uvedeného vyplýva, že je viac orgánov, ktoré hrajú kľúčovú úlohu v interakcii s regulačnými orgánmi v podporovaní mediálnej gramotnosti. Jednotlivé členské orgány spolupracujú pri podporovaní mediálnej gramotnosti s týmito orgánmi:

- Vládne ministerstvá – Ministerstvo kultúry (Česká republika, Nemecko), Ministerstvo školstva (Nórsko, Izrael, Rumunsko) alebo špecifické orgány ako v prípade Španielska (vláda Navarry).
- Vysielatelia – Vo Veľkej Británii sú všetci hlavní vysielatelia zainteresovaní do aktivít v oblasti podporovania mediálnej gramotnosti, vo Francúzsku sú všetci vysielatelia oslovení pred prijatím rozhodnutí alebo odporúčaní v oblasti ochrany maloletých.
- Univerzity, výskumné ústavy, akademický experti – Katalánska Rada pre vysielanie spolupracuje s univerzitami (Pompeu Fabra University, Autonomous University of Barcelona) pri podporovaní mediálnej gramotnosti. V Nemecku regulačné orgány v oblasti médií spolupracujú v podporovaní mediálnej gramotnosti s inštitúciami ako *Mediálna univerzita pre deti* alebo *Nemecký filmový inštitút*. Litovská Rada pre vysielanie spolupracuje s *Vilniuským novinárskym inštitútom*.
- Školy alebo iné vzdelávacie inštitúcie – Nemecko a Luxembursko spolupracujú so školami, V Nórsku regulačné orgány spolupracujú s vydavateľmi vzdelávacích pomôcok.
- Občianske združenia – Vo Veľkej Británii Ofcom spolupracuje napr. so združením „*Bojová jednotka mediálnej gramotnosti*“, Maďarský regulačný orgán spolupracuje so združením „*Mediálny odborník*“.

7. Zameranie sa na činnosť

Odpovede v dotazníku ukazujú veľké rozdiely medzi zameraním sa jednotlivých činností regulačných orgánov, súvisiacimi s podporou mediálnej gramotnosti:

- Regulačné orgány zamerané na špecifické médium – Izraelský regulačný orgán (*SATR*) je regulačným orgánom pre komerčné televízie a rádiá, sa nezaobrá

internetom a z tohto dôvodu sú jeho projekty na podporu mediálnej gramotnosti zamerané na televíziu. Podobne je zameraná aj Katalánska rada pre vysielanie (CAC). Naopak Nórsky mediálny úrad je hlavne zameraný na používanie internetu deťmi a mladými ľuďmi do 18 rokov.

- Regulačné orgány so zameraním na špecifickú vekovú skupinu – Mnoho krajín (napr. Česká republika, Luxembursko, Rumunsko) sú tradične zamerané na ochranu maloletých, hlavne detí a mladistvých. Naopak Litva zameriava podporu mediálnej gramotnosti najmä na budúcich novinárov.
- Regulačné orgány zamerané na konkrétny problém – Ako vyplýva z vyššie uvedeného väčšina krajín je skôr zameraná na ochranu ako na podporu, kreatívneho a kultúrneho aspektu mediálnej gramotnosti.
- Regulačné orgány bez zvláštného zamerania – toto sú regulačné orgány, ktoré buď ešte nemajú pevne stanovené zásady pri podporovaní mediálnej gramotnosti (Cyprus alebo Portugalsko) alebo orgány, pre ktoré je podpora mediálnej gramotnosti kľúčová úloha a preto ich aktivity zahŕňajú všetky aspekty mediálnej gramotnosti (Veľká Británia a Nemecko).

8. Dôležité iniciatívy v oblasti podpory mediálnej gramotnosti regulačných orgánov v poslednej dobe

Z odpovedí v dotazníku vyplýva, že v poslednej dobe bolo veľké množstvo aktivít v oblasti mediálnej gramotnosti, vyvinutých regulačnými orgánmi alebo podporených týmito orgánmi:

- Výskumy, publikácie, databázy – výskumný audit mediálnej gramotnosti Ofcomu vo Veľkej Británii, štúdia vnímania mediálnych informácií, ktorá vznikla vďaka spolupráci Portugalského regulačného orgánu (ERC) a študijného centra (ISCTE), v roku 2007 Katalánska univerzita (Pompeu Fabra University) sponzorovaná Katalánskou Radou pre vysielanie vydala dokument, ktorý slúži ako základ pre kritériá na vzdelávanie v oblasti mediálnej gramotnosti.
- Mediálne kampane zvyšujúce povedomie o mediálnej gramotnosti – národná audiovizuálna Rada Rumunska zorganizovala mediálnu kampaň na zvýšenie vedomostí dospelých o negatívnych dopadoch násilných televíznych programov na deti, vo Francúzsku regulačný orgán (CSA) spustil kampaň ohľadom klasifikácie programov, v Španielsku v roku 2006 a 2007 regulačný orgán Navarry (CoAN) spustil kampaň nazvanú „Rodina, televízia a iné obrazovky“ prostredníctvom zorganizovania teoretických a praktických workshopov.
- Tréningy – na Malte regulačný orgán pre vysielanie sponzoroval kurzy pre správne používanie maltského jazyka pre novinárov a vysielateľov,
- Konkrétne projekty zamerané na deti a televíziu – *Flimmo* je spoločný projekt Nemeckých mediálnych orgánov, ktorý dáva rodičom rady o rôznych druhoch televíznych programoch.
- Konkrétne projekty zamerané na deti a internet – *Internet-ABC* je ďalší spoločný projekt nemeckých mediálnych orgánov, ktorý dáva informácie, triky a typy o internete určený primárne školopovinným deťom, ich rodičom a učiteľom.

- Semináre/konferencie – Ofcom organizuje medzinárodnú konferenciu s názvom „medzinárodné výskumné fórum mediálnej gramotnosti“, Česká Rada pre televízne a rozhlasové vysielanie zorganizovala v spolupráci s Ministerstvom Kultúry a holandskými regulačnými orgánmi (CvdM, NICAM) workshop so zameraním na klasifikáciu programov.

Súhrn

Výsledok dotazníku členov Epra ukázal veľké rozdiely v angažovanosti jednotlivých regulačných orgánov v oblasti mediálnej gramotnosti. Je zrejme, že väčšina orgánov je angažovaná skôr v oblasti, ktorá by mohla byť klasifikovaná ako „ochranný“ aspekt mediálnej gramotnosti, väčšinou ako dôsledok ich zákonných povinností na ochranu maloletých. Iba niektoré orgány sú aktívne aj v tzv. „iniciatívnom“ aspekte mediálnej gramotnosti. S ohľadom na angažovanosť jednotlivých orgánov v mediálnej gramotnosti by sa dali regulačné orgány rozdeliť do piatich skupín. Toto rozdelenie vychádza iba z dotazníkov, ktoré jednotlivé orgány zaslali Epre a nie je založené na inom podrobnejšom skúmaní situácie v oblasti mediálnej gramotnosti v jednotlivých krajinách.

- Prvá skupina by sa dala kvalifikovať ako „pionieri“, ide o britský Ofcom a nemecké regionálne regulačné orgány, ktoré majú za posledné roky významné skúsenosti v oblasti mediálnej gramotnosti a vo všetkých jej aspektoch, ich spôsob chápania mediálnej gramotnosti, a aktivity z toho vyplývajúce zahŕňajú všetky médiá a sú určené spoločnosti ako celku, takže každý sa môže stať kompetentným členom spoločnosti informačného veku. Dôležitým faktorom tohto stupňa miery zaangažovanosti je fakt, že podpora mediálnej gramotnosti je zákonnou povinnosťou týchto regulačných orgánov.
- Druhá skupina pozostáva z orgánov, ktoré sú skôr aktívne v oblasti mediálnej gramotnosti, ale zatiaľ majú špecifické zameranie na určitý druh média (napr. televízia alebo na konkrétne cieľové skupiny (napr. deti). Do tejto skupiny zaradíme Izrael, Katalánsko, Navarra, Nórsko a Luxembursko.
- Tretia skupina pozostáva z orgánov, ktoré síce zatiaľ nie sú veľmi aktívne v oblasti mediálnej gramotnosti, ale je oprávnené očakávať, že miera ich zaangažovanosti sa podstatne zvýši v nasledujúcich rokoch ako dôsledok potenciálnych legislatívnych zmien. Do tejto skupiny môžeme zaradiť Írsko, Francúzsko, Cyprus a Portugalsko.
- Štvrtá skupina pozostáva z orgánov, ktoré sú iba okrajovo aktívne v oblasti mediálnej gramotnosti, ale podporili vznik aktivít, ktoré mohli prispieť k zvýšeniu povedomia o mediálnej gramotnosti, ako napr. organizovaním konferencií, seminárov alebo workshopov, ktoré sa týkali mediálnej gramotnosti. Do tejto kategórie môžeme zahrnúť Litvu, Maltu, Maďarsko, Rumunsko a Českú republiku.
- Piata, posledná skupina pozostáva z ostávajúcich orgánov, ktoré zatiaľ nevykazujú žiadnu aktivitu v oblasti mediálnej gramotnosti.

Vyzerá však veľmi pravdepodobné, že rozdiely v miere zaangažovanosti jednotlivých regulačných orgánov v oblasti mediálnej gramotnosti sa výrazne zmenia v nadchádzajúcich rokoch. Vzhľadom na európske iniciatívy v poslednej dobe, ktoré

povzbudzujú „orgány, ktoré majú na starosti reguláciu audiovizuálnej a elektronickej komunikácie, aby sa viac angažovali a viac spolupracovali v zlepšení rôznych aspektov mediálnej gramotnosti“, je pravdepodobné, že v najbližších rokoch sa podporovanie mediálnej gramotnosti stane jednou z ďalších úloh pre mnohé regulačné orgány v oblasti médií. Je príliš skoro na skonštatovanie či v dôsledku tejto zmeny dôjde aj k posunu úlohy regulačných orgánov z „ochrannej úlohy“ na „splnomocňovaciu úlohu“. V tejto fáze to vyzerá, že tieto dva prístupy k mediálnej gramotnosti sa nenahradia navzájom, ale skôr sa budú dopĺňať, hoci miera „splnomocňovacieho prístupu“ môže v konečnom dôsledku prevážiť mieru „ochranného prístupu“. V takom prípade by potom mala byť mediálna gramotnosť posudzovaná ako preventívne opatrenie, ktoré je k dispozícii regulačným orgánom, vychádzajúc zo základnej myšlienky, že legislatívny rámec sám nemôže vyriešiť všetky problémy a vychádzajúc tiež z tézy, že „mediálna gramotnosť sa vo zvyšujúcej miere stáva integrálnou súčasťou zručností potrebných pre život v 21. storočí“.

Pracovná skupina č. 1: **„Call TV“ - koniec hry?**

Prvá pracovná skupina sa zaoberala dôsledkami rozsudku Európskeho súdneho dvora z 18.10.2007 v prípade KommAustria vs ORF. V tomto rozsudku súd navrhol pravidlá na základe, ktorých majú byť tzv. „Call TV“ programy považované za telenákup alebo vlastnú propagáciu.

Rakúsky regulačný orgán (KommAustria) odprezentoval správu, v ktorej pripomenul okolnosti prípadu, ako aj hlavné črty rozsudku Európskeho súdneho dvora. Zdôraznil, že podľa rozsudku je pre posúdenie charakteru programov, využívajúcich interakciu s divákmi prostredníctvom vyšších telefónnych sadzieb (tzv. premium rate services), najvýznamnejšie posúdenie faktu, či ponúknutím možnosti zúčastniť sa hry divákovi za odplatu (telefonát – sadzba), prichádza k „reálnej“ ponuke služieb za odplatu. Tento fakt je treba podľa rozsudku skúmať na základe týchto indícií:

- Ide v predmetnom programe iba o interaktívny, zábavný prvok alebo o skutočnú ponuku hrania napr. hazard? Význam hry s vyššími telefónnymi sadzbami v porovnaní s celým vysielaním programovej služby (napr. z obsahového ako aj časového hľadiska ide o minimálnu časť zábavného vysielania programovej služby a z tohto dôvodu nemení celkový charakter vysielania).
- Očakávaný ekonomický prínos pre televíznu stanicu z takéhoto programu v porovnaní z celkovými príjmami TV stanice.
- Typ otázok, na ktoré divák odpovedá, s pohľadu propagácie produktov alebo služieb.

V prednáške bolo tiež zdôraznené, že rozsudok nenavrhuje zákaz určitých formátov televíznych programov, aj keď by boli klasifikované ako telenákup. Avšak v prípade, že sú takéto programy posúdené ako telenákup, musia dodržiavať všeobecné pravidlá pre telenákup podľa smernice, a to zreteľné a jasne oddelenie od ostatného vysielania,

zaradovanie telenákupu do vysielania a denný limit vysielania telenákupu. V prednáške bolo tiež zdôraznené, že nová smernica o audiovizuálnych službách ponecháva rovnakú definíciu telenákupu, avšak ruší trojhodinový denný limit pre vysielanie telenákupu.

V ďalšej prednáške poukázal belgický regulačný orgán na prípad z Belgicka súvisiaci s programom typu „call TV“. V roku 2006 prijal regulačný orgán veľký počet sťažností na program L'appel gagnant, program využívajúci interaktivitu divákovou prostredníctvom zvýšených telefónnych sadzieb. Regulačný orgán preto začal konania, v ktorom posudzoval charakter daného programu, z pohľadu, či ide o zábavný program alebo o určitú formu telenákupu. Regulačný orgán dospel k záverom, že predmetná televízna stanica vysielala iba tento typ programov, že z pohľadu programu sa jedná iba o hru na základe telefonátu a typ otázok nesúvisí s produktmi alebo inými programami televíznej stanice a z tohto dôvodu nie je prítomný aspekt vlastnej propagácie. Na základe uvedeného dospel regulačný orgán k názoru, že predmetný program je telenákup a musí dodržiavať legislatívne pravidlá pre telenákup (v tomto prípade označenie na začiatku a na konci a 3 hodinový denný limit). Vysielateľ dostal upozornenie a musel odvysielat' oznam. Vysielateľ sa odvolal a v súčasnosti je prípad na súde.

V diskusii boli ďalej rozobraté dôsledky takéhoto rozhodnutia ako aj skúsenosti z iných krajín ohľadne takéhoto typu programov. Bolo poukázané na fakt, či regulačné orgány majú kompetenciu riešiť tieto problémy a či majú tieto problémy byť riešené regulačnými orgánmi. Tak isto boli spomenuté limitácie regulačných orgánov v prípade riešenia týchto problémov. V diskusii bolo tiež poukázané na fakt, že niektoré krajiny považujú takéto programy za hazard a na základe svojich zákonov o hazarde sú takéto programy zakázané (Francúzsko). Bolo tiež poukázané na fakt, že vo viacerých krajinách boli takéto programy predmetom skúmania zo strany orgánov činných v trestnom konaní, avšak zatiaľ bez výsledku. Na záver diskusie vystúpil zástupca britského Ofcomu, ktorý poukázal na skúsenosti britského regulačného orgánu s predmetnými typmi programu. Ofcom po dôslednom skúmaní a konzultácii s vysielateľmi vydal pravidlá pre takéto typy programov na ochranu diváka ako napr. minimálna veľkosť písmen, ktoré upozorňujú na fakt zvýšených telefónnych sadzieb, povinnosť upozorniť na fakt, že divák nemusí byť vybraný na účasť v programe hoci zaplatí za telefonát, povinnosť upozorniť na možnosť vrátenia peňazí v prípade nedostania sa do súťaže alebo povinnosť zverejniť, koľko ľudí sa práve v tom čase snaží dovolať, aby divák vedel, akú má pravdepodobnosť dostať sa do súťaže. V diskusii tiež odzneli obavy ostatných regulačných orgánov, o ich zúžených možnostiach, pri presadzovaní takýchto pravidiel, a to z dôvodu ich právneho postavenia a rozsahu kompetencií.

Pracovná skupina č. 2: **Zakázané formy reklamy**

Na začiatku tejto pracovnej skupiny jej moderátor pán Sortino poskytol účastníkom skupiny stručný prehľad zmien pravidiel reklamy podľa novej smernice o audiovizuálnych mediálnych službách. Upozornil na novú definíciu „audiovizuálnej

reklamnej komunikácie“, ktorá teraz zahŕňa reklamu, sponzoring, telenákup a „umiestňovanie produktov“. Kvantitatívne zmeny sa týkajú aj pravidiel pre zaradovanie reklamy do vysielania, denný limit je zrušený a hodinový limit je určený na 20%. Nová smernica nezaznamenala kvalitatívne zmeny. Stále používa pojmy ako skrytá reklama, mini-spoty, virtuálna reklama atď. V tomto kontexte sa pracovná skupina zaoberala tzv. „hraničnými prípadmi“ z Talianska, Litvy a Grécka. V týchto prípadoch išlo o nedovolené typy reklamy ako napr. skrytá reklama, alebo typy reklamy, ktoré sú dovoľené za určitých podmienok ako napr. „umiestňovanie produktov“ (product placement) a iné typy reklamy, ktoré nie sú úplne jasne regulované na úrovni Európskej únie.

Aké sú rozdiely medzi skrytou reklamou a „umiestňovaním produktov“ (product placement)?

Taliansky príklad sa zaoberal známou postavou (gorila) z reklamy na alkohol, ktorá sa objaví vo filme a pýta sa kde je bar. Hoci produkt spojený s touto postavičkou nie je vo filme spomenutý, mohlo by to byť považované za podprahovú asociáciu a z toho dôvodu za skrytú reklamu. Podobný prípad bol z Litvy, kde sa televízny seriál pravidelne natáčal pred obchodmi a obchodnými domami a často v záberoch zobrazoval fľaše vody, piva alebo nealkoholických nápojov. Keďže v Litovských zákonoch nie je definované „umiestňovanie produktov“, bolo toto považované za skrytú reklamu.

Ako definovať hranicu medzi telenákupom a interakciou počas televízneho programu?

Bolo poukázané na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, z ktorého vyplýva, že je potrebné pristupovať individuálne ku každému prípadu. Bol prediskutovaný sms prípad z Talianska. Taliansky regulačný orgán založil svoje rozhodnutie na výške príjmov z sms aktivít počas programu, napr. ak bol príjem z sms aktivít menší ako 1% z príjmov za reklamný čas, ktoré tento program priniesol, boli tieto sms aktivity počas programu považované za spôsob ako prilákať viac divákov a nie za aktivity, ktoré majú účel zarobiť.

Sponzoring alebo skrytá reklama?

Na túto tému bol pracovnej skupine prezetovaný „sporný“ prípad z Grécka. Na televíznej stanici, ktorá prináša burzové správy, sa počas živých správ ako aj počas textových správ, objavovali značky firiem. Televízna stanica tvrdila, že išlo o označenie sponzora. Avšak právne predpisy v Grécku určujú, že označenie sponzora má byť odvysielané na začiatku a na konci programu, nie počas neho a z tohto dôvodu bol tento prípad označený za skrytú reklamu.

Telenákup alebo skrytá reklama?

Ďalší príklad z Grécka posudzoval objavovanie sa telefónnych čísiel na ezoterické a erotické služby (prvé sú limitované a druhé zakázané). TV stanica tvrdila, že ide

o telenákup. Regulačný orgán poukázal na fakt, že telenákup musí obsahovať možnosť priameho nákupu produktu a z tohto dôvodu sa jednalo o skrytú reklamu.

Call TV/Hranie/Telenákup

Regulačný orgán Litvy prezentoval prípad, kde v hlavnom vysielacom čase bola odvysielaná TV relácia s hazardným prvkom. Regulačný orgán novinárskej etiky rozhodol, že tento program nabáda maloletých k hazardu a prípad je v súčasnosti na súde.

Vlastná propagácia vs cross promotion.

Pracovná skupina sa taktiež zaujímalala o definovanie hranice medzi vlastnou propagáciou (propagácia vlastnej programovej služby, vlastných programov a produktov súvisiacich s programami, ktorá sa nezapočítava do denného 20% limitu) a tzv. „cross promotion“ (televízna propagácia programov, služieb alebo produktov inej TV stanice, ktorá má napr. rovnakého majiteľa alebo je medzi týmito stanicami iné personálne alebo majetkové prepojenie). Taliansky príklad popisoval situáciu, keď TV stanice propagovali pay-per-view možnosti iných TV staníc (v rámci jednej vysielacej „rodiny“ alebo mediálnej spoločnosti). Toto by malo byť považované za „produkt na predaj“ a teda za reklamnú komunikáciu. Taliansky, Francúzsky a Izraelský regulačný orgán súhlasia s týmto výkladom. V prípade britského Ofcomu sú rozhodnutia založené na fakte, či boli platby urobené v súvislosti s propagáciou. Bolo navrhnuté, aby vlastná propagácia bola limitovaná v rámci vysielacej platformy.

Pracovná skupina prišla k záveru, že je potrebné diskutovať o takýchto „hraničných“ prípadoch. Taktiež termín „audiovizuálna reklamná komunikácia“ musí byť jasne definovaný.

Pracovná skupina č. 3:

Implementácia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES:

Praktické následky zmeny v kritériách podpornej (technickej) jurisdikcie

Dňa 18.12.2007 bola Európskym parlamentom a Radou prijatá smernica 2007/65/ES, ktorá mení a dopĺňa smernicu 89/552/EHS z 03.10.1089 (tzv. Smernica o televízií bez hraníc). V súčasnosti je konsolidovaná verzia pôvodnej smernice známa ako **smernica o audiovizuálnych mediálnych službách** (ďalej aj „AVMDS“). Pre členské štáty vyplýva povinnosť uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do **19.12.2009**.

Vyššie uvedená smernica o.i. zaviedla nové definície niektorých pojmov:

- a) **audiovizuálna mediálna služba** je služba, ako ju vymedzujú články 49 a 50 zmluvy, za ktorú je redakčne zodpovedný poskytovateľ mediálnej služby a ktorej hlavným účelom je poskytovanie programov s cieľom informovať, zabávať alebo vzdelávať širokú verejnosť elektronickými komunikačnými sieťami v zmysle

- článku 2 písm. a) smernice 2002/21/ES. Takéto audiovizuálne mediálne služby sú televízne vysielanie, ako ho vymedzuje písmeno e) tohto článku, alebo audiovizuálna mediálna služba na požiadanie v zmysle písmena g) tohto článku,
- b) poskytovateľ mediálnych služieb** je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má redakčnú zodpovednosť za výber audiovizuálneho obsahu audiovizuálnej mediálnej služby a určuje spôsob, akým je organizovaná,
  - c) vysielateľ** je poskytovateľ mediálnej služby, ktorou je televízne vysielanie.

Zásadná zmena posudzovania právomoci členského štátu vo vzťahu k audiovizuálnym mediálnym službám vysielanými poskytovateľmi mediálnych služieb nastáva v článku 2, odsek 4, písm. a) smernice AVMDS. Nová právna úprava je zvýraznená tučným písmom. Povinnosťou Slovenskej republiky bude túto zmenu transponovať do vnútroštátneho právneho poriadku.

Kapitola II, článok 2 smernice:

Ods. 1:

Každý členský štát zabezpečí, aby všetky audiovizuálne mediálne služby vysielané poskytovateľmi mediálnej služby, na ktorých sa vzťahuje jeho právomoc, boli v súlade s pravidlami právneho systému, ktorý sa uplatňuje na audiovizuálne mediálne služby určené pre verejnosť v tomto členskom štáte.

Ods. 2:

Na účely tejto smernice poskytovatelia mediálnej služby, na ktorých sa vzťahuje právomoc členského štátu, sú:

- a) poskytovatelia usadení v tomto členskom štáte v súlade s odsekom 3 alebo*
- b) poskytovatelia, na ktorých sa vzťahuje odsek 4.*

Vzhľadom na zámer tejto smernice, poskytovateľ mediálnej služby sa považuje za usadeného v členskom štáte v nasledovných prípadoch:

Odsek 3:

- a) ak poskytovateľ mediálnej služby má svoje sídlo v tomto členskom štáte a redakčné rozhodnutia o audiovizuálnej mediálnej službe sa prijímajú v tomto členskom štáte;*
- b) ak poskytovateľ mediálnej služby má svoje sídlo v jednom členskom štáte, ale redakčné rozhodnutia o audiovizuálnej mediálnej službe sa prijímajú v inom členskom štáte, považuje sa za poskytovateľa usadeného v tom členskom štáte, kde pôsobí podstatná časť zamestnancov zapojených do výkonu činnosti audiovizuálnej mediálnej služby; v prípade, že podstatná časť zamestnancov zapojených do výkonu činnosti audiovizuálnej mediálnej služby pôsobí v každom z týchto členských štátov, poskytovateľ mediálnej služby sa považuje za usadeného v tom členskom štáte, kde má svoje sídlo; v prípade, že podstatná časť zamestnancov zapojených do výkonu činnosti audiovizuálnej mediálnej služby nepôsobí v žiadnom z týchto členských štátov, poskytovateľ mediálnej služby sa považuje za usadeného v tom členskom štáte, kde prvýkrát začal svoju činnosť v súlade s právnym systémom tohto členského štátu za predpokladu, že udržiava stabilné a účinné spojenie s ekonomikou tohto členského štátu;*

- c) *ak poskytovateľ mediálnej služby má svoje sídlo v jednom členskom štáte, ale rozhodnutia o audiovizuálnej službe sa prijímajú v tretej krajine alebo naopak, považuje sa za usadeného v dotknutom členskom štáte za predpokladu, že podstatná časť zamestnancov zapojených do výkonu činnosti audiovizuálnej mediálnej služby pôsobí v tomto členskom štáte;*

Odsek 4:

Poskytovatelia mediálnej služby, na ktorých sa ustanovenia odseku 3 neuplatňujú, sa považujú za poskytovateľov, na ktorých sa vzťahuje právomoc členského štátu v týchto prípadoch:

- a) *využívajú pozemné satelitné stanice na prenos signálu (satellite uplink) umiestnené v tomto členskom štáte;*
b) *hoci nevyužívajú pozemné satelitné stanice na prenos signálu (satellite uplink) umiestnené v tomto členskom štáte, využívajú družicovú kapacitu patriacu tomuto členskému štátu.*

Odsek 5:

V prípade, že sa podľa odsekov 3 a 4 nedá určiť, ktorý členský štát má právomoc, je príslušným členským štátom ten štát, v ktorom je poskytovateľ mediálnej služby usadený v zmysle článkov 43 až 48 zmluvy.

Odsek 6:

Táto smernica sa nevzťahuje na audiovizuálne mediálne služby určené výlučne pre príjem v tretích krajinách, ani na tie, ktoré verejnosť jedného alebo viacerých členských štátov neprijíma priamo alebo nepriamo pomocou štandardného užívateľského vybavenia.

Jedna zo zmien, ktorú priniesla novo prijatá Smernica o Audiovizuálnych mediálnych službách (AVMDS), sa vzťahuje na podporné kritéria pre zhodnotenie založenia vysielateľa.

Kritérium použitia frekvencie bolo tentokrát vypustené a ostatné z technických kritérií boli prehodnotené.

Hlavnou ideou pred týmito zmenami bolo spravodlivejšie rozdelenie zodpovednosti medzi zúčastnenými členskými štátmi – keďže toto bremeno leží na Francúzsku a Luxembursku vzhľadom na umiestnenie satelitných operátorov EUTELSAT A ASTRA.

Na ostatnom stretnutí členov EPRA v Sofii sa kládol dôraz na predstavu uplink (vzostupného vysielania) ako jedného z podporných kritérií determinujúcich jurisdikciu/právomoc nad vysielateľom, z ktorého vyvstávajú niektoré aplikačné problémy a ktoré vyžadujú zvýšenie spolupráce medzi regulátormi. Predovšetkým, fakt, že kritérium uplink je spôsobilé byť viac flexibilné ako satelitná kapacita, zvyšujúci záujem tým, že uľahčuje presun jurisdikcie.

Bolo taktiež poukázané na skutočnosť, že regulátori budú musieť spolupracovať za účelom identifikácie kanálov, ktorých jurisdikcia bude modifikovaná ako dôsledok inverzie podporného kritéria za účelom zabránenia negatívnych a pozitívnych stretov jurisdikcie. Bolo poznamenané, že francúzski a luxemburskí regulátori práve

spolupracujú s EUTELSAT a ASTRA za účelom zistenia počtu služieb ovplyvnených touto zmenou a získania zoznamu miest, odkiaľ je uplink šírený.

Posledná, ale nie menej dôležitá otázka regulačnej divergencie medzi Európskym dohovorom o cezhraničnej televízii (ECTT) a AVMSD bola v tejto súvislosti taktiež spomenutá, avšak ako otázka nezhodujúceho sa podporného kritéria pre určenie jurisdikcie považujúca za delikátnu tému.

Súčasná pracovná skupina sa zameria na dva aspekty. Po prvé - preskúmanie praktického dopadu zmien hierarchie medzi technickými podpornými kritériami a výzvami predstavenými regulátorom. Po druhé – prediskutovanie spolupráce medzi regulačnými autoritami s ohľadom na otázky jurisdikcie.

Počas stretnutia III. pracovnej skupiny boli prezentované tri príspevky:

- Martine Coquet prezentovala dopad zmeny právnej regulácie z pohľadu francúzskej Rady pre audiovizíu a sústredila sa na reguláciu vysielania vysielateľov z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ,
- Tom Krieps z Národnej rady pre programy prezentoval dopad zmien po implementácii smernice v Luxembursku.

Astrid Bonté zo spoločnosti EUTELSAT, ktorá je satelitným operátorom sídliacim vo Francúzsku, upriamila pozornosť na technické aspekty otázok v konkrétnej problematike uplinku.

Bonté v rámci prezentácie vysvetlila systém multiplexovania (kompresie) televíznych kanálov do balíkov 8-10 kanálov, ich následné vysielanie uplink - operátorom na satelit a súčasné prijímanie individuálnymi prijímateľmi. Multiplexovanie televíznych kanálov uplink - operátormi zahŕňa frekvenčnú konverziu, moduláciu, zosilnenie signálu a kódovanie tak, aby takýto signál mohol byť následne vysielaný na satelit. Satelity na obežnej dráhe Zeme predstavujú len jednoduché neutrálne zrkadlá, ktoré na Zem retransmitujú zmixovaný signál od uplink - operátorov.

Bonté uviedla, že v súčasnosti je cez satelity spoločnosti Eutelsat vysielaných 2036 kanálov z územia štátov Európskej únie.

Problémy s posudzovaním právomoci členského štátu EÚ vo vzťahu k obsahu vysielania prezentovala na prípade televízneho kanála **Al Manar** v rokoch 2004 - 2005, ktorý porušil právne predpisy (zakázaný obsah). Tento kanál bol uplink – operátorom Arabsat v Tunise spolu s ďalšími ôsmimi televíznymi kanálmi zhustený do jedného signálu a následne vyslaný na satelit. Nakoľko satelit tento signál len odráža (downlink) pre individuálnych prijímateľov, nemôže rozlíšiť a rozpoznať porušovateľa právnych predpisov (Al Manar) od ostatných, tzv. nevinných poskytovateľov mediálnych služieb. Pôda pre modifikáciu Smernice vychádza zo skutočnosti, že satelitný operátor iba vidí signál z multiplexu. Nevidí však individuálne kanály a z toho dôvodu nemôže tieto kanály spracovať oddelene. Túto schopnosť spracovania kanálov však majú uplink – operátori, ktorí tieto kanály tzv. baliu do multiplexu, sú v zmluvnom vzťahu s poskytovateľom mediálnej služby a preto môžu efektívne zabezpečiť ďalšie nešírenie mediálnych služieb, ktorú sú v rozpore so Smernicou.

Z vyššie uvedených dôvodov praktické dopady modifikácie Smernice pre regulátorov sú nasledovné:

1. nové prerozdelenie regulácie vysielania pre regulačné authority,
2. zlepšenie efektívnosti európskeho systému regulácie v prípade porušenia Smernice,

problémy však naďalej ostávajú v prípade vysielania mediálnych služieb nečlenských krajín EÚ, ktoré sú zároveň uplinkované (vysielané) z územia mimo EÚ a vysielania mediálnych služieb cez internet.

Súhrnné informácie z plenárneho zasadnutia ohľadne témy: „MUST CARRY“: cenný nástroj alebo posvätné teľa ?

Úvod

Názov tohto plenárneho zasadnutia stručne hovorí o diskusii ohľadom povinnosti **MUST CARRY (MC)** = pravidiel o povinnosti vysielat' určité informácie – v štátoch Európy. MC pravidlá môžu byť hodnotným nástrojom a zároveň za istých okolností sa môžu začať považovať za „posvätné teľa“. Tieto dva rôzne pohľady sú zjavné z debát o základe pre reguláciu vysielania a MC režimov – súťažná agenda a kultúrna agenda. Prístup súťažnej agendy nepredstavuje iba kritiku vývoja nerovnováhy v konkurencii v mnohých štátoch, kde určití vysielatelia majú nespravodlivé výhody oproti ostatným ale taktiež kritiku nepochopenia, že v súčasnosti je nadbytok informácií a možností ich prijímania. Z hľadiska kultúrneho je zrejmé, že MC pravidlá je nutné dodržiavať tam, kde sa vyžaduje intervencia do trhu, aby sa zabezpečilo, že budú dosiahnuté také kultúrne a politické ciele, ktoré sú vo **verejnom záujme**, alebo vo **všeobecnom záujme** spolu s dodržaním trhovej diverzity. Ako Valckeová (2005) poznamenáva ...“ štáty budú stále pokladať za svoju úlohu – dokonca aj v ére nadbytočného informačného toku a možností prenosu zabezpečiť pre občanov prístup k minimálnemu a špecifickému balíku informačných služieb za dostupnú cenu.“

A súboj neexistuje len medzi verejnoprávnymi a súkromnými vysielateľmi, ale aj medzi vysielateľmi všeobecne a telekomunikačným sektorom. **Navyše je to súboj medzi rôznymi prostriedkami prenosu (platformami) a to platformami tradičnými: pozemnými, káblovými, satelitnými, a novými IPTV a mobilným vysielaním.** Výzvou je preto zosúladiť veľké celoeurópske ciele s cieľmi rôznych členských štátov a nájsť rovnováhu medzi trhovou praxou, konkurenciou a kultúrnymi a politickými cieľmi, ktoré zabezpečia, že tieto médiá zohrajú svoju demokratickú a kultúrnu úlohu v Európe.

Z týchto diskusií a v kontexte porovnávania informácií od členov EPRA je zrejmé, že mediálne trhy v európskych štátoch sú veľmi rozdielne z hľadiska ich rozvoja, slabých a silných stránok a s ohľadom na dominantný prostriedok prenosu vysielania. Zároveň sa všetky trhy vyrovnávajú s rýchlou revolúciou v technológiách, ktorá mení povahu vysielania. **Digitalizácia umožnila obrovský nárast počtu kanálov a dostupných služieb, zatiaľ čo technologická zmena predstavila množstvo nových spôsobov získavania informácií.** Pre odvetvie operátorov tradičných vysielacích sietí a vysielateľov tieto zmeny predstavujú obrovskú výzvu ohľadom ich stratégií pre budúcnosť. MC pravidlá môžu predstavovať dodatočné finančné bremeno pre operátorov

vo forme ich nákladov, napr. za poplatky za autorské práva. Nedávna štúdia vykonaná európskou komisiou (Cullen International 2006) uvádza, že táto problematika sa rieši rozdielne v krajinách EÚ, v niektorých prípadoch autorské práva platia operátorom, ktorým sa to vracia z platieb za prenos od vysielateľov, ako napr. v Nemecku, vo Fínsku a Lotyšsku zákony zabezpečujú, že žiadne autorskoprávne poplatky sa nevzťahujú na MC kanály.

1. Regulácia na úrovni Európskej únie

Technologická zmena a konvergencia priniesli zjednotenie regulácie telekomunikácií a vysielania a zatiaľ čo obe mali tradične cieľ univerzálnej služby, iba vysielanie má tradíciu v regulácii obsahu. Táto tendencia je zjavná pri trende konvergencie mediálnych regulačných orgánov a konvergencii mediálnej politiky EÚ (napr. „Od televízie k službám audiovizuálnych médií“). Smernica o Direktíve univerzálnych služieb schválená v r. 2002 hovorí o tomto probléme povinného vysielania v čl. 31 a presne určuje podmienky aplikácie tohto vysielania:

„Členské štáty môžu uložiť prijateľné opatrenia na povinné vysielanie pre osoby v ich právomoci pri prenose špeciálnych vysielacích rozhlasových a televíznych kanálov a služieb za predpokladu, že siete elektronickej komunikácie na distribúciu vysielania rozhlasu a televízie pre verejnosť používa značný počet konečných užívateľov ako prostriedok na prijímanie vysielania rozhlasu a televízie. Tieto záväzky budú aplikované iba tam, kde sú nevyhnutné na splnenie všeobecných cieľov a budú primerané a prehľadné. Tieto záväzky budú predmetom pravidelnej kontroly.“

Dôležitou podmienkou aplikácie tohto článku z Direktívy EÚ je koncepcia **„značného počtu konečných užívateľov“** a **„ciele vo všeobecnom záujme“** o ktorých budeme písať v tomto článku s ohľadom na MC režimy. Navyše požiadavky na proporčný a prehľadný systém s formou pravidelnej kontroly tvoria základ niektorých výziev iniciovaných EÚ a hráčmi z oblasti telekomunikácií s ohľadom na MC pravidlá.

V decembri 2007 komisia prezentovala svoje návrhy na reformu balíka telekomunikačných predpisov, vrátane Smernice o univerzálnej službe a čl. 31. Čl. 31 momentálne obsahuje dostupnosť služieb popri rozhlasovom a televíznom vysielaní. Ciele „vo všeobecnom záujme musia byť jasne a detailne definované každým členským štátom v jeho národnej legislatíve“. Navyše štylizácia textu v ktorom sa hovorí o revízii je striktnnejšia:

„Záväzky odvolávajúce sa na prvý odsek budú revidované členskými štátmi do jedného roka od časového limitu na implementáciu novely, okrem tých členských štátov, ktoré túto revíziu urobili v predchádzajúcich dvoch rokoch. Členské štáty urobia revíziu MC pravidiel prinajmenšom každé tri roky.“

Toto predstavuje návrh prísnejšej kontroly únie v oblasti MC pravidiel v členských štátoch. Nasledujúca sekcia predstavuje niektoré zo širších cieľov MC najmä s ohľadom na regulačné ciele.

Režimy povinného vysielania (MC pravidlá) v členských štátoch EPRA a ich regulačné ciele

Regulačné ciele MC pravidiel väčšiny štátov sa primárne zameriavajú na poskytovanie prístupu všetkým ku verejnoprávnym kanálom. To je prípad väčšiny štátov (napr.

Dánsko, Grécko, Maďarsko, Lotyšsko, Macedónsko, Malta, Čierna Hora, Holandsko, Nórsko, Rumunsko, Švédsko). Zaujímavý je fakt, že táto skupina spája krajiny s veľmi silnými a dobre etablovanými verejnoprávnymi vysielateľmi (severské štáty a Holandsko) a taktiež krajiny, ktoré majú slabých verejnoprávnych vysielateľov, ktorí nikdy nemali veľký podiel na trhu od privatizácie (napr. Grécko, Lotyšsko, Macedónsko, Čierna Hora, atď.). Pre Luxembursko je jediným cieľom zaručiť rozmanitosť obsahu. Mnoho iných krajín má ale najmenej 2 – 3 regulačné ciele týkajúce sa prístupu k verejnoprávnym kanálom a diverzite (čo do obsahu a/alebo trhu). Iba Izrael, Rakúsko, Írsko, a Nemecko má nariadenie o povinnom vysielaní majúcom tiež regulačný cieľ poskytovania nových služieb.

Hoci väčšina členov EPRA má MC pravidlá sú výnimky:

- nie je povinnosť povinného vysielania v Taliansku, ale alternatívny prístup umožňuje regulačnému úradu aplikovať špeciálny režim pre hodnotný obsah, či už ohľadom kvality programu, alebo plurality informácií,
- hoci legislatívne existujú, v Británii sa nikdy neimplementovali ustanovenia o MC v mediálnej legislatíve. Iba v niekoľkých výnimkách (analogové káblové vysielanie) poskytovatelia programov prenášajú všetky verejnoprávne kanály na základe toho, že ich zákazníci to očakávajú a že neziskajú nových zákazníkov, ak to neurobia. Zákazníci analogových káblových distribučných systémov (keďže káble sú digitalizované, počet analogových domácností klesá) dostávajú iba hlavné verejnoprávne kanály a nie digitálne BBC kanály.
- v súčasnosti nie je žiadna povinnosť vysielat' MC na Cypre, hoci tieto témy sa objavili v procese vývoja stratégie pre pozemské digitálne vysielanie.

Ďalšie sekcie tejto správy predstavujú terajší stav MC pravidiel s ohľadom na relevantné platformy, kanály a obsah. Tiež ilustrujú úlohu regulačných úradov pri uzákonení a zavedení režimu povinného vysielania. Správa pojednáva o niektorých problémoch so zavedením týchto režimov. Tiež zahŕňa externú kontrolu systémov zo strany EÚ a legislatívne výzvy na strane odvetvia v členských štátoch. Skúma i niektoré alternatívne prístupy k tomuto systému, ktoré už boli implementované, ktoré budú zavedené v blízkej budúcnosti, alebo o ktorých sa uvažuje.

2. Typy platforiem s povinnosťou MC

Tradičné spôsoby prenosu

Káblová TV bola tradičnou platformou, na ktorú boli MC pravidlá aplikované a tieto pravidlá sa často aplikujú na analogový aj digitálny káblový prenos. Takéto režimy boli spustené v európskych krajinách v čase vzniku káblových distribučných systémov, lebo existovali obavy, že ináč by verejnoprávni vysielatelia neboli v nich šírení (Roukens, 2005). Navyše tieto kanály ponúkajú programy vo verejnom záujme. S ohľadom na tradičné prostriedky prenosu v niektorých jurisdikciách sú pravidlá MC stále iba vecou káblového prenosu, napr. v Andorre, Flámskom Belgicku, Bosne a Hercegovine, ČR, Maďarsku, Lotyšsku, Luxembursku, Holandsku, Poľsku a Švédsku.

Niektoré krajiny pokladajú analógové pozemné vysielanie za platformu, na ktorú sa MC pravidlá vzťahujú (Izrael, Dánsko, Nórsko, Luxembursko a Švajčiarsko), zatiaľ čo digitálne pozemné televízne platformy (DTT) majú povinné MC vysielanie v mnohých zákonoch (napr. Izrael, Slovensko, Nemecko, Dánsko, Nórsko, Belgicko, francúzsky hovoriaca časť Belgicka, Rakúsko, Luxembursko, Macedónsko a Katalánsko). Vo väčšine jurisdikcií legislatíva implementujúca pozemské digitálne vysielanie (kde bola prijatá) a postup pridelenia multiplexov má všeobecne zabezpečiť, že verejnoprávni vysielatelia majú minimálne jeden multiplex a takto práve splňajú cieľ zabezpečenia prístupu verejnosti k verejnoprávnym službám. Vysielanie satelitom je regulované v Nemecku, Izraeli, Luxembursku a Rumunsku.

Veľké množstvo členov EPRA má teraz režimy, ktoré pokrývajú pozemný a káblový prenos: Rakúsko, Belgicko, Francúzsko, Bulharsko, Dánsko, Nemecko, Grécko, Írsko, Izrael, Luxembursko, Macedónsko, Malta, Nórsko, Slovensko, Španielske Katalánsko, Švajčiarsko.

Nové prenosové platformy

Čo sa týka nových služieb, veľa štátov implementuje pravidlá povinného prenosu s ohľadom na internetový televízny protokol (IPTV) napr. Dánsko, Francúzske Belgicko, Lotyšsko, Švédsko, Poľsko, Katalánsko.

V Poľsku, hoci povinnosť MC existuje len pre káblové siete, 31. mája 2006 Poľský národný vysielací úrad vydal zoznam TV služieb cez DSL (TVoDSL) a uznal tieto služby ako programové služby retransmitované cez káblové siete. A teda pravidlá MC sa v Poľsku vzťahujú aj na DSL.

Existujú aj záväzky na platformy pre 3G mobilné vysielanie (Francúzske Belgicko, Lotyšsko, ČR, Španielska Katalánia) a pre DVB-H mobilné vysielanie (Dánsko, Belgicko, Lotyšsko, Rakúsko, Nemecko, Katalánsko v Španielsku). V prípade Dánskeho DVB-H to bude spustenie vysielania spoločnosťou Boxer v jednom multiplexe od r. 2010 a bude povinne ponúkať 15 % kapacity pre verejnoprávných vysielateľov.

Nové zmeny

Nový zákon o televízii z r. 2007 v Portugalsku etabloval technologicky neutrálny prístup k povinnému vysielaniu MC a táto povinnosť bude platiť pre operátorov všetkých elektronických sietí prevádzkujúcich televízne vysielanie. Avšak nové typy služieb nebudú zahrnuté pod túto povinnosť, ako napr. mobilové a internetové vysielanie, keďže tieto služby sa ešte len vyvíjajú.

Na Malte, pri novele zákona o vysielaní, MC povinnosti, ktoré sa môžu aplikovať len na taký obsah vysielania, ktorý pokrýva ciele vo verejnom záujme, budú prípadne aplikované na rôzne technologické platformy. Tieto platformy zahrňujú také elektronické komunikačné siete ako káblové siete, stanice digitálnej pozemnej televízie a nelineárne audiovizuálne služby, ktorých programový obsah je dnes licencovaný Úradom.

Záväzky povinného vysielania (MC) pre operátora siete alebo distribútora kanálov ?

Odpovede na otázku, či povinné MC vysielanie sa vzťahuje na operátora siete a/alebo distribútora kanálov boli rozdielne. Ako Roukens (2005) hovorí, článok 31 Direktívy o univerzálnej službe sa vzťahuje na poskytovateľov elektronických komunikačných služieb, hoci v rôznych krajinách spoločnosti často plnia rôzne funkcie v telekomunikačnom sektore, napr. v Belgicku, Holandsku a Veľkej Británii kábloví operátori sú poskytovatelia sietí a súčasne dodávatelia obsahového balíka. Vo Francúzsku káblová sieť je vlastníctvom France Telecom, ale obsah poskytujú rôzne firmy (obsahoví nákupcovia).

Povinnosť sa vzťahuje na operátorov sietí v Bosne a Hercegovine, ČR, Nemecku, Lotyšsku, Poľsku, Portugalsku, Slovensku, Švédsku, Macedónsku a Holandsku a na distribútorov kanálov v Čiernej Hore, Litve, Francúzskej komunite v Belgicku, Rumunsku a Katalánsku. Zákony platia pre obe skupiny operátorov a dodávateľov v Rakúsku, Francúzsku, Luxembursku, Dánsku a Izraeli. V Dánsku sa to vysvetľuje tak, že zákony platia pre operátorov sietí vo vzťahu ku káblom a súčasne sa aplikujú pre distribútorov obsahu vo vzťahu k pozemskému digitálnemu vysielaniu. Podobne v Rakúsku povinnosti sa vzťahujú na operátorov sietí (kábových a multiplexových operátorov), distribútorov kanálov pre mobilné TV (programový nákupca – t.j. operátor mobilnej siete) a sú len predmetom nepriamych obmedzení podľa koncesie (licencie) pre operátora multiplexu, niektorí operátori pozemnej siete (ORS, pobočky firmy ORF) sa podrobujú regulácii prístupu (podielanie sa na stanici).

Definície týkajúce sa „významného množstva koncových užívateľov“

Iba niekoľko štátov jasne definuje, či sieť má alebo nemá značný počet koncových užívateľov. **Na Slovensku sa povinné vysielanie MC nevzťahuje na káblového operátora v prípade, ak „počet užívateľov konkrétnej kábovej siete je irelevantný vo vzťahu k počtu domácností používajúcich iný spôsob príjmu v danej oblasti“ (ustanovenie § 17 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii).**

V Nemecku výnimky z povinného MC vysielania (ako bolo uvedené, nový zákon vstúpi do platnosti od septembra 2008) sa vzťahujú na tieto platformy:

- platformy otvorených sietí (internet, UMTS atď.)
- platformy týkajúce sa nealterovanej retransmisie celej dodávky
- drôtové platformy s menej ako 10 000 domácnosťami
- bezdrôtové platformy s menej ako 20 000 užívateľmi.

Ďalšie odpovede sa vzťahujú na súťažnú legislatívu s ohľadom na značný trhový vplyv alebo dominantných vysielateľov / dodávateľov služieb, podiel na trhu, sa tu berie do úvahy pri implementácii MC pravidiel (Macedónsko, Rumunsko).

Povinnosti platné pre dodávateľov systémov podmieneného prístupu (CAS)

Existuje niekoľko príkladov povinností uložených CAS. Jeden sa vzťahuje na povinnosť ponuky = must offer rules. V Izraeli verejnoprávni vysielatelia, dva hlavné súkromné kanály, dva hudobné kanály a Izraelský kanál v ruskom jazyku musia svoj obsah vysielania sprístupniť predplatiteľským televíznym platformám.

3. Typy kanálov

Čo sa týka typu kanálov, zohľadňujúc regulačný cieľ zabezpečiť prístup pre všetkých k verejnoprávnemu vysielaniu, ide práve o tieto verejnoprávne kanály. V Maďarsku takýto režim zahŕňa prístup pre miestnych neziskových vysielateľov, v Poľsku zahŕňa celoštátnych „sociálnych vysielateľov“. V niektorých štátoch iba verejnoprávni vysielatelia (príp. neziskoví) sú na zozname pre povinné MC vysielanie: Andorra, Bosna a Hercegovina, Maďarsko, Lotyšsko, Macedónsko, Čierna Hora, Nórsko a Švédsko. Naopak v Írsku MC pravidlá nemajú v zozname verejnoprávne kanály, najpravdepodobnejším dôvodom je to, že verejnoprávny vysielateľ pôvodne (hoci to už nerobí) kontroloval káblový systém, takže to nebolo potrebné.

Niektoré legislatívy tiež zaraďujú pod MC určité súkromné / komerčné kanály (Rakúsko, Francúzsko časť Belgicka, ČR, Nemecko, Írsko, Izrael a Luxembursko) za účelom podpory diverzity. V Litve všetky nezakódované kanály s celoštátnym dosahom sú súčasťou povinného MC režimu. Telenákupné kanály sú zahrnuté iba v Luxembursku, Nemecku a Švajčiarsku.

Súčasťou ďalšieho cieľa zabezpečenia diverzity ponuky, aj miestne alebo regionálne kanály sú zaradené do MC: v Rakúsku, oboch Belgických komunitách, Katalánsku, ČR, Dánsku, Francúzsku, Nemecku, Luxembursku, Holandsku, Poľsku, Slovensku a Ukrajine. V niektorých štátoch sú aj minoritné kanály zahrnuté (Izrael, Nemecko, Rumunsko a Ukrajina). V Izraeli je to Izraelský ruský kanál. Zahraničné kanály sú zahrnuté v Belgicku, Dánsku, Nemecku, Luxembursku, Holandsku, Poľsku, Rumunsku a Švajčiarsku. Napr. v Nemecku operátor digitálneho multiplexu musí prenášať aspoň jeden kanál zo susednej krajiny (Nórsko, Švédsko, Nemecko), ktorý je považovaný za „rozšírený“, či už verejnoprávny kanál alebo komerčný.

V prípade Izraela, Rada pre káblové a satelitné vysielanie môže určiť ďalšie licencované kanály, na ktoré sa vzťahuje MC povinnosť pre digitálne platformy. V Nórsku sa uvažuje o MC povinnosti pre miestnu TV aj pre celoštátny verejný otvorený kanál, ktoré získali licencie nedávno. V niektorých režimoch zoznam kanálov dáva vyššiu dôležitosť (uznanie) niektorým typom kanálov skôr než ostatným, konkrétne, kde kapacita vysielania neumožňuje zoradiť všetky typy. V Poľsku MC káblové kanály sú zaradené z dôvodu priority: národné programové služby verejnoprávneho rozhlasu a televízie, regionálne programy verejnoprávneho rozhlasu a televízie dostupných v danej oblasti; programové služby domácich spoločenských vysielateľov prijímaných v danej oblasti; programové služby iných domácich a zahraničných vysielateľov.

4. Typy obsahu

Popri špecifických typoch kanálov, MC pravidlá sa často vzťahujú na špecifické typy obsahu, ktorý musí byť dostupný vo všetkých platformách. Patria tu miestne informácie a správy (napr. Rakúsko, francúzsky hovoriaca komunita v Belgicku, Nemecko, Litva, Luxembursko, Ukrajina); kultúrne informácie (francúzska komunita v Belgicku, Nemecko, Litva, Luxembursko, Švajčiarsko, Ukrajina); prístup k službám, napr. pre hendikepovaných divákov (v Dánsku, Francúzsku, Nemecku, Portugalsku a Švajčiarsku); doplnkové služby ako napr. teletext (Nemecko).

Napr. v Dánsku verejnoprávny multiplex musí prinášať súčasne preklad do posunkovej reči v hlavných spravodajských vysielaniach na DR1, DR2 a TV2. Na DVB-H platforme,

dodávateľ (spoločnosť Boxer) je povinný zabezpečiť minimálne 50% vysielania musí tvoriť zábava, šport, správy a populárna veda, tak aby každá kategória mala minimálne 5% programovaného času. Je to skôr možné považovať za systém „povinných programových typov“ skôr než za vysielanie podľa MC pravidiel.

Ďalšie úpravy v Rakúsku v rámci zákona o súkromnej televízii sa vzťahujú na prístup k televíznym kanálom na základe obsahu, ktorý poskytujú. To určuje prístup pre lokálnu káblovú televíziu ku káblovým sieťam v danej miestnej oblasti za predpokladu, že program ponúka miestne informácie (reportáže a obsahuje 120 minút vlastného tvoreného programu). Ďalší predpis umožňuje prístup pre jeden súkromný kanál do káblvej siete za predpokladu, že tento program obsahuje 12 hodín vlastného vysielania zameraného nielen na miestne (lokálne) vysielanie, alebo vysielanie regionálne. Tento kanál by mal prispievať aj k pluralite názorov.

V odpovediach na dotazník boli spomínané niektoré ďalšie povinnosti ohľadom obsahu, ktoré sú možno tiež záväzné v iných štátoch vrátane povinnosti vysielat' pôvodné diela, podporovať audiovizuálny sektor a vytvárať zamestnanosť v tejto oblasti (Belgická francúzsky hovoriaca komunita); pre distributérov TV kanálov povinnosť zaviesť európske programy (Luxembursko), dotovanie vhodného počtu kanálov (Izrael). V Bosne a Hercegovine je celá škála povinného obsahu MC pre verejnoprávných televíznych vysielateľov: 40% programov v každom týždni budú tvoriť správy a iné informačné a vzdelávacie programy (verejné oznámenia, oznamy medzinárodných organizácií, ekonomické, kultúrne a spoločenské záležitosti a tieto relácie sa pokladajú za spravodajstvo alebo informačné programy; menšiny alebo ohrozené skupiny sa musia prezentovať najmenej 1 hodinou práv alebo informačného programu každý týždeň a detské programy tvoria najmenej 10 hodín programu týždenne.)

Povinnosti ohľadom služieb vyššej kvality.

S ohľadom na rezervovanie kapacity pre budúce inovácie vo vysielaní bolo zistené, že HDTV vyžaduje viac kapacity ako bežné vysielanie. Iba niektoré štáty vyžadujú povinnosti pri týchto službách napr. či povinnosť je viazaná aj na HDTV vysielanie verejnoprávnej televízie. To sa vzťahuje na Švajčiarsko, Rumunsko a Maďarsko.

5. Alternatívne / doplnkové prístupy

„Must offer, MO“ pravidlá sú pravidlami, ktoré hovoria že kanály musia ponúkať svoj obsah určitým platformám. V tomto zmysle, koncepcia nie je iba o diverzite ponuky, ale má aj ekonomický cieľ. Prístup k istému obsahu je často jediným spôsobom zaistenia realizácie určitých programov. V mnohých štátoch verejnoprávne vysielanie alebo komerčné kanály sú nevyhnutné pre úspech služby, hlavne ak majú vysokú sledovanosť. Vo Francúzsku verejnoprávne vysielacie kanály musia byť dostupné cez digitálne pozemné aj káblové vysielanie. „Must –offer“ pravidlá sú aj v Izraeli, kde verejnoprávni vysielatelia, dva hlavné súkromné kanály, dva hudobné kanály a Izraelský kanál v ruskom jazyku musia byť dostupné cez predplatené televízne platformy. V Nórsku verejnoprávny vysielatelia a národné súkromné komerčné kanály musia ponúkať svoj obsah cez analógové pozemné a digitálne pozemné celoštátne siete. V Česku verejnoprávny vysielatelia a komerčné kanály musia ponúkať svoj obsah cez káblové

a mobilné platformy. V Ukrajine licencovaní vysielatelia musia sprístupniť svoj obsah cez káblové siete a IPTV. Všeobecné pravidlo sa tiež vzťahuje na vysielateľov podľa nového televízneho zákona z r. 2007 v Portugalsku. V prípade Veľkej Británie legislatíva poskytuje možnosť vyžadovať od vysielateľov určených MC kanálov ponúkať tieto kanály určeným satelitným a káblovým sieťam (tieto práva neboli nikdy zavedené do praxe).

Rakúska jurisdikcia poskytuje príklad, kde „must-offer“ nie je špecificky vymedzená ako taká. Je odvodená z povinnosti verejnoprávneho vysielateľa, aby bol prítomný v platformách bez špecifikácie týchto platforiem napr. vysielateľ ORF musí zabezpečiť s ohľadom na technický vývoj a ekonomické možnosti, aby všetkým občanom štátu bolo dostupné rozhlasové a televízne vysielanie sústavne a bez prerušenia, obsahujúce jeden regionálny a dva celoštátne rozhlasové programy a dva celoštátne televízne programy od autorizovaných vysielateľov. Čo sa týka digitálneho terestriálneho vysielania, licencie na multiplex platformy MUX A a B (celonárodné pokrytie) boli udelené spoločnosti ORS (pobočka ORF) a ORS musí splňať niekoľko požiadaviek týkajúcich sa spracovania a diverzity programov cez multiplex B.

Iné

Článok 66 ods. 3 Katalánskeho zákona o vysielaní ustanovuje, že nariadením môžu byť uložené ďalšie požiadavky, ak významný počet konečných užívateľov distribučných služieb používa distribučné siete ako hlavný prostriedok prijímania rozhlasových a televíznych programov a za predpokladu, že je to nutné pre dosiahnutie jasne definovaných cieľov vo verejnoprávnom záujme a musí to byť urobené proporcionálnym transparentným spôsobom, ktorý periodicky podlieha kontrole. Je tu aj požiadavka na distribútorov vysielacích služieb (č. 67 Katalánskeho zákona o vysielaní), že musia poskytnúť minimálne 40% svojej celej vysielacej kapacity nezávislým tvorcom programu od začiatku svojej činnosti.

6. Úloha regulátora

Spôsob akým je regulácia povinného MC vysielania implementovaná a do akej miery regulačný úrad zohráva v tomto režime svoju úlohu je veľmi rozdielny podľa legislatívy jednotlivých členov EPRA. Najtypickejším spôsobom je autorizácia pre dodávateľov služieb (napr. v Lotyšsku, Izraeli, Slovensku, Čiernej Hore, Dánsku, Litve, ČR, Rakúsku, Luxembursku, Poľsku, Rumunsku, Macedónsku, Švajčiarsku, Maďarsku). V Nemecku operátori platformy nepotrebujú licenciu, zvyčajne musia mesiac pred spustením platformy informovať štátny mediálny úrad a predložiť mu na prerokovanie plán, ako chcú splniť povinnosť MC vysielania stanovenú zákonom. Podobne Francúzska komunita v Belgicku má systém „deklarácie“ od operátora s vyjadrením zámeru poskytovať dané služby. Vo Francúzsku príslušná audiovizuálna rada monitoruje dodržiavanie pravidiel MC.

Silnejšia úloha v rozhodovaní na MC kanáloch

Vo väčšine prípadov typy obsahu sú určené legislatívou. V Izraeli zákon o komunikácii splnomocňuje Radu pre káblové a satelitné vysielanie nariadiť multikanálovým platformám prenášať kanály, ktoré majú licenciu od Rady (Rada vydala licencie mnohým

TV kanálom – Izraelský historický kanál, Prírodovedný kanál, interaktívny kanál pre zoznámenia a teleshopingový kanál). Tieto kanály majú povinnosť MC iba pre digitálne služby

Určitá voľnosť pri výbere kanála

Na Slovensku, povinnosť MC je určená legislatívne, voľnosť pri výbere je garantovaná Radou pre vysielanie a retransmisiu, aby zabezpečila výnimky z týchto pravidiel. V Litve regulačný úrad rozhoduje, ktoré programy budú prenášané v súlade so Zákom o poskytovaní informácií verejnosti (Komisia „stanoví programy povinné pre redistribúciu, berúc na vedomie ich umeleckú hodnotu a dôležitosť pre divákov sídliačich na území, na ktorom poskytuje svoje služby licencovaný redistribútor.)

V prípade Českej republiky tento režim sa zmení po prechode na digitálne vysielanie. Zatiaľ čo teraz kanály a ich obsah sú určené zákonom, po prechode na digitálne vysielanie regulátor bude mať silnejšiu úlohu v procese.

Britská legislatíva, Zákon o komunikácii 2003, obsahuje aj obrannú právomoc vyžadovať od vysielateľov určených MC kanálov ponúkať tieto kanály určeným satelitným a káblovým sieťam. Avšak tieto ustanovenia (ktoré existovali aj v predchádzajúcej legislatíve o vysielaní) sa nikdy nezaviedli. Rozhodnutie ministrov sa vyžadovalo predtým než britský regulačný úrad to mohol uviesť do činnosti.

Revízia MC pravidiel

Podľa odpovedí z dotazníka, iba málo krajín reviduje pravidelne svoje MC režimy, a to hlavne ČR (kde to bude potrebné vykonať po prechode na digitálne vysielanie), Rakúsko, Luxembursko, Belgicko (Francúzska komunita), Švédsko, Poľsko, Ukrajina, Nemecko, Rumunsko a Holandsko. V prípade Nemecka, článok 53 a Medzištátna zmluva o vysielaní určuje, že pravidelné revízie sa konajú každé tri roky. To sa uskutoční prvýkrát 31. augusta 2011 v súlade s čl. 31 (1) Direktívy o univerzálnej službe.

Zástupcovia Holandska uviedli, že pri danej dominantnosti káblov ako prostriedkov prenosu, holandské úrady ponechajú povinné MC pravidlá pre káblových operátorov. Avšak holandské úrady budú prísne monitorovať podiel káblových a iných infraštruktúr na trhu a budú okamžite konať, ak si to vývoj trhu bude vyžadovať.

V niektorých legislatívach, pravidlá už boli zmodernizované vo vývoji novej legislatívy zameranej na digitálne mediálne prostredie (Izrael, Slovensko, Maďarsko, Nórsko, ČR, Rakúsko, Ukrajina, Nemecko, Katalánsko).

Väčšina regulačných autorít zdôrazňuje, že nezohrávajú žiadnu úlohu pri revíziách MC režimov, ale skôr dozerajú na implementáciu tejto politiky a monitorujú jej plnenie. Niektoré zdôraznili, že sa značne podieľali na legislatívnom procese, keď zákonodarca revidoval systém (Rakúsko, Malta, Nemecko). V prípade Izraela má rada právomoc určiť svoju stratégiu voči tým kanálom, na ktoré sa vzťahuje MC povinnosť.

Predchádzajúce a súčasné revízie

Ako sme už spomínali, mnohé legislatívy sa pripravujú na digitalizáciu. Niektoré nedávne zmeny legislatívy priniesli zmeny MC režimov s tým, že tieto pravidlá budú aplikované na všetky platformy, nie iba na káblové vysielanie: 10. Dodatok

k Medzištátnej zmluve o vysielaní v Nemecku; nový Zákon o televízii z r. 2007 – Portugalsko, Malta v súčasnosti robí revíziu MC vysielania. **Otázky, ktoré sa riešia sú:** otázkou kritérií, ktoré sa použijú na klasifikáciu vysielacieho kanála ako prostriedku napĺňajúceho cieľa všeobecného záujmu; proces používaný Úradom pre vysielanie na pridelenie kapacity určitým vysielaniam; vzťah medzi povinným MC vysielaním a „cieľmi vo všeobecnom záujme“; aplikácia povinnosti MC cez prenosové platformy; podmienky spojené s používaním frekvencií rezervovanými na vysielanie, ktoré spĺňa „ciele všeobecného záujmu“. Trojmesačné rozšírenie konzultačného obdobia si vyžiadali hlavná televízia a tzv. „free-to-air stations“ internetom za účelom ujasnenia si množstva technických záležitostí, ktoré vznikli a týkajú sa frekvenčných sietí, tiež sú proti tomu, aby boli prenášané iba jediným operátorom multiplexu a chcú byť prijímaný nezávisle tým istým spôsobom ako ich „free-to-air“ kanály v analógovom systéme. V súčasnosti Úrad študuje spätné informácie z procesu konzultácií.

7. Implementácia

Výzvy k MC režimom.

Európska komisia iniciovala niekoľko procedúr proti členským štátom ohľadom zavedenia Direktívy 2002/22/EC o univerzálnej službe. Týkalo sa to toho, či tieto povinnosti sú alebo nie sú nevyhnutne potrebné, aby splnili jasne definované verejnoprávne ciele, tiež či sú proporcionálne a transparentné a pravidelne revidované.

Komisia začala konanie proti Belgicku v r. 2006 ohľadom MC pravidiel uplatňovaných vo francúzskej komunite v Belgicku tvrdiac, že proces stanovenia MC kanálov nebol transparentný a jasný a že zákon musí limitovať počet kanálov s MC režimom. Navyše, jeden prípad bol podaný aj na Európsky súdny dvor. Bolo to podanie káblových operátorov proti belgickému štátu ohľadom povinnosti uvalenej na nich a to vysielat' TV programy istých súkromných vysielateľov stanovených úradmi. Tvrdili, že MC pravidlá zničili konkurenciu a konštituovali nelegálne obmedzenia slobody pre prevádzkovateľov. Súd potvrdil, že Článok 49 EC nebráni legislatíve ako pravidlám MC vtedy, ak sledujú ciele vo všeobecnom záujme, ako je pluralita TV programov a ak sú transparentné, proporčné a nediskriminačné. Je to úloha národného súdu určiť, či tieto kritériá sú splnené. Hoci Mediálny zákon Francúzskej komunity v Belgicku bol modernizovaný v r. 2007, Komisia (tlačou zverejnila 6.5.2008) nepocítila, že by to splnilo jej očakávania v oblasti „proporcionality, transparentnosti a nediskriminácie“.

Komisia zasiahla aj voči Holandsku, pretože pokladá holandské obmedzenia za porušenie Čl. 31 Direktívy EÚ o univerzálnej službe z r. 2003. Do dnešného dňa nedošlo k rozhodnutiu v tomto procese.

V Nemecku sú dve právne výzvy k MC pravidlám. Prvý sa týka procesu voči Nemecku z 12.10.2006 iniciovaného Komisiou ohľadom požiadaviek stanovených v Direktíve o Univerzálnej službe 2002/22/EC. Týka sa to MC pravidiel z rôznych krajín Nemecka, ktoré nevyhovujú Direktíve. V prípade Nemecka je to povinnosť mať 100 % kapacity vo všetkých dostupných káblových systémoch rezervovaných pre stanice určené štátom, a to je v konflikte voči pravidlu proporcionality režimu vysielania. K žiadnemu rozhodnutiu sa nedospelo do dnešného dňa. Hoci je diskutabilné, či aplikácia MC do všetkých platforiem od r. 2008 bude riešiť otázku proporcionality.

Navyše, na národnej úrovni, tieto zákony sú predmetom súdneho sporu s nemeckým káblovým operátorom siete na súdnom dvore v Hannoveri, ktorý vec poslal na prešetrovanie na Európsky súdny dvor 19.7.2007 (C-336/07). Súdny dvor musí určiť, či štátny mediálny zákon je v súlade s požiadavkami Direktívy 2002/22/EC o Univerzálnej službe. Ide o problém do akej miery mediálny úrad môže úplne slobodne rozhodnúť, ktoré kanály musia mať MC status, a či kanály dnes dostupné na digitálnych pozemných sieťach musia ostať dostupné pre káblové siete. Rozhodnutie sa očakáva v r. 2009.

Na celoštátnej úrovni vo Francúzsku je povinnosť MC vysielat' digitálne verejné kanály na analógovej káblovej sieti v súčasnosti napádaná niektorými operátormi.

Diskusia, ktorá prebehla na Slovensku vyústila do prijatia súčasného režimu. Hlavní kábloví operátori sa sťažovali, že predchádzajúce opatrenia ohľadom MC pravidiel boli príliš tvrdé a nebrali do úvahy rozdiely medzi platformami.

Ďalšie problémy s implementáciou

V niektorých legislatívach neboli právne podnety na MC, odpovede na dotazník ale odhalili iné problémy s ich implementáciou. Niektoré odpovede odhalili medzery alebo priamo nezrovnalosti v legislatíve, alebo potrebu modernizácie legislatívy ohľadom nového digitálneho prostredia.

Napr. podľa zákonov v Litve všetky kanály s celoštátnym pokrytím sú automaticky MC. Zákon prezentuje dilemu, keďže digitálne platformy vytvárajú možnosť množstvu kanálov byť celonárodnými, a tak mať podľa zákona spomenutý MC status. Avšak kábloví operátori nemajú kapacitu ponechať ich súčasné balíky kanálov a zahrnúť nové celonárodné kanály.

Aj v Českej republike je podobný problém: „Kábloví operátori nechcú prenášať nové digitálne pozemné kanály. Chcú si sami vyberať, ktoré budú vysielat'“. Tiež vo Francúzsku – „s ohľadom na výzvu MC povinnosti, sa zistilo, že niektorí operátori analógovej káblovej siete nemajú dostatok priestoru na redistribúciu kanálov vyžadovaných zákonom, okrem tých, ktoré si už predtým vybrali“.

V Dánsku, verejnoprávny vysielateľ (DR) vyvíja nové kanály v DAB (digitálne audio vysielanie) a DTT, ale zatiaľ nie je jasné, kedy nový kanál bude mať MC status. Nová legislatíva sa pripravuje.

V Macedónsku súčasný legálny rámec nie je adekvátny, čo sa týka vývoja a tento problém bude riešiť Národná rada pre digitalizáciu.

Špecifické problémy implementácie cez nové mediálne platformy

Nové problémy s implementáciou vznikli s ohľadom na aplikáciu pravidiel vo vzťahu k novým mediálnym platformám, ako IPTV alebo mobilné vysielanie. Vývoj nových platformiem môžu zdržať také faktory ako platformy ponúkajúce určité kanály, ktoré zvýšia ich atraktivnosť a nastolia koncepciu MO. V Belgickej francúzsky hovoriacej komunite mnoho miestnych vysielacích služieb odmietlo ponuku distribuovať svoje kanály cez nové platformy (napr. XDSL). Na druhej strane Belgická CSA tiež uvádza, že

súčasné povinnosti môžu byť priveľké pre nováčikov na trhu ako mobilné a XDSL platformy.

Podobný problém sa vyskytol aj v Nemecku v plánovacej fáze spustenia DVB –H (mobilného vysielania). Od firmy Mobile 3.0, ktorá získala licenciu na pilotný projekt sa očakáva, že uskutoční celoštátny pokus a cieľ je mať hotový a funkčný systém do Majstrovstiev Európy vo futbale v r. 2008. Hoci sa nemeckí regulátori kolektívne dohodli po tendri na tejto firme, Mobile 3.0 stále musí rokovať o licencií a podmienkach obsahu s každým so 14 regulátorov, ktorí sa dohodli na tejto podmienke (danej štátnou kompetenciou na vysielanie). Jednotlivé štátne vlády alokujú kapacity pre Mediálne úrady, ktoré vzápätí ich uvoľnia pre Mobile 3.0 na DVB-H. Mobil 3.0 mal problémy v rokovaníach s verejnými vysielateľmi. Verejní vysielatelia chceli získať 1/16 kapacity, čo by znamenalo, že každé nové zvýšenie celkovej kapacity im zaručí ďalšiu kapacitu. Návrh Mobilu 3.0 bol, aby verejní vysielatelia dostali 1 zo 16 kanálov. Mediálne úrady sa snažili byť sprostredkovateľom medzi štátnymi vládami, komerčnými vysielateľmi, verejnoprávnymi kanálmi a Mobilom 3.0, aby zabezpečili, že projekt môže začať v polovici r. 2008. Nakoniec verejné kanály upustili od svojho stanoviska a proces vydania licencie a kapacít na štátnej úrovni pokročil.

Hoci nová portugalská legislatíva aplikuje MC na všetky platformy, zatiaľ IPTV a mobilné vysielanie sa musia pokladať za „vznikajúce“ služby a uvalenie povinnosti sa nepovažuje za vhodné. To však nebráni potrebe monitorovať pravidelne vývoj týchto služieb na audiovizuálnom trhu.

V Poľsku hoci nie sú úpravy týkajúce sa iných platforiem ako káblových sietí, od 31.5.2006 Národný úrad pre vysielanie v Poľsku vydal stanovisko na TV služby cez DSL (TVoDSL) a uznal tieto služby ako programové služby retransmitované cez káblové siete a teda vzťahujú sa na ne MC pravidlá.

Autorské práva a odmeny

Záležitosti držiteľov autorských práv a autorského práva pri nových platformách.

V Litve, sa tieto ustanovenia aplikujú aj na nové platformy bez ohľadu na technické prostriedky ich distribúcie.

8. Ďalší vývoj

Mnohé krajiny predstavili technologicky neutrálne systémy pri väčšine platforiem. Nová stratégia v Španielsku na federálnej úrovni je zameniť MC systém s MO systémom od r. 2010, hoci dnes ešte nie sú konkrétne informácie ako to bude aplikované.

Valckeová (2005) skúmala možnosť nahradenia MC novou koncepciou, vytvorením „povinnosti univerzálnej služby vo vzťahu k obsahu“. Predstavila „univerzálny balík služieb“ namiesto „základného balíka“, kde bude: „ponuka právne definovaná, ktorá bude obsahovať všetky obsahy vo verejnom záujme, ku ktorým každý občan bude mať prístup za rozumných podmienok“. To bude vyžadovať tri kroky: identifikácia takých poskytovateľov programov, ktorí budú mať právo (ale aj povinnosť) zahrnúť svoje programy do balíka, čo sa týka distribúcie – najmenej jeden distribútor bude mať právo,

ale aj povinnosť vysielat' tento balík a potom združit' potrebný prístup a kapacitu na vysielanie a nakoniec jeden sieťový operátor s univerzálnym pokrytím bude povinne distribuovať tento balík. Tieto kroky autorka označuje ako „must – offer“ (musíš ponúkať), „must – distribute“ (musíš distribuovať) a „must – carry“ (musíš vysielat'). Belgický regulátor CSA tiež študuje možnosť zavedenia „univerzálného systému služieb“, ktorý sa bude pravdepodobne aplikovať na platformy so „značným počtom užívateľov“, t.j. tradičné platformy na prenos vysielania, ktoré majú schopnosť poskytovať univerzálnu službu. CSA cíti, že súčasný MC režim je znepokojujúci v porovnaní s čl. 31 direktívy o univerzálnej službe, hoci vláda nesúhlasí s ich prístupom a stále preferuje „posvätné teľa“. CSA navrhuje diskusiu s odvetvím a skupinami spotrebiteľov o tejto téme.

Záver

Povaha MC režimov sa veľmi líši vo všetkých členských štátoch EPRA a odpovede na požiadavky Direktívy o univerzálnej službe sú rozdielne. Regulačné ciele spomínané v texte indikujú rôzne ciele „vo všeobecnom záujme“, ktoré riadia proces rozhodovania v rôznych štátoch. Tie sú rôzne: v niektorých krajinách je prioritou ochrana verejnoprávnych vysielateľov, zatiaľ čo v Británii MC sa nikdy nezaviedlo, keďže verejné kanály sú kanály, vyžadované operátormi platforiem za účelom zaistenia financovania svojich platforiem. Ide aj o to, že komerčné kanály majú rôzne úlohy v rôznych krajinách a mnohé štáty majú zoznam (prinajmenšom národný) komerčných vysielateľov s povinnosťou MC, aby sa zaručila diverzita na trhu a v obsahu. Minoritné jazyky, lokálne a regionálne a zahraničné kanály, všetky zohrávajú dôležitú úlohu pri diverzite z rôznych dôvodov: v krajinách s minoritnými skupinami, vo federálnych štátoch s rôznymi jazykovými komunitami, atď.

Kábel je vysielacia platforma najčastejšie s MC pravidlami, hoci sa to mení v mnohých krajinách so zavedením nového technologicky - neutrálneho prístupu k platformám so značným množstvom koncových užívateľov. Hoci mnohé krajiny uplatnili modernizáciu legislatívy v tomto ohľade, kábloví operátori v mnohých štátoch majú pochybnosti o tejto povinnosti, hlavne kde sa počet kanálov rozširuje

Niektoré jurisdikcie majú jasné pravidlá MO – ČR, Francúzsko, Izrael, Nórsko, Ukrajina, alebo podobné záväzky napr. verejnoprávny vysielateľ musí byť prítomný na všetkých dôležitých platformách (Rakúsko), alebo potenciál v zákonoch prinútiť kanály, aby boli dostupné (Británia). Španielsko plánuje zmenu na MO po presune na digitalizáciu. Odpovede z dotazníka na problém zavedenia zistili, že niektoré nové platformy (IPTV a mobilné vysielanie) mali problémy so získaním prístupu k určitému obsahu a že uvedenie MO pravidiel v tomto prípade bude užitočné. Dôkazom toho je Nemecko, Rakúsko, Litva, Belgicko (Francúzska komunita).

Úloha regulačného úradu je relatívne limitovaná v mnohých EPRA krajinách okrem zodpovednosti za monitorovanie a zavedenie tohto režimu. Niektoré regulačné úrady zohrávajú dôležitú úlohu pri stratégii vývoja a konzultácii počas procesu revízie, zatiaľ čo niektorí majú väčšie kompetencie vo výbere alebo rozhodovaní o MC obsahu a kanáloch (Izrael, Slovensko, v budúcnosti ČR).

Veľa legislatívnych výziev a podnetov vykonala EÚ aj štáty, skúmajúc MC pravidlá s ohľadom na proporcionalitu a transparentnosť. Návrhy Komisie vyžadujúce reformu Telekomunikačného balíka zavedú prísnejšie kontroly **„cieľov vo všeobecnom záujme“**, na základe ktorých MC režimy sa riadia. V Malte, súčasné hodnotenie skúma podrobne koncepciu „cieľov všeobecného záujmu“ pred zavedením MC pre viac platforiem prenosu.

Predkladá LO a PKO: Mgr. Miroslav Lukáč
Mgr. Juraj Polák